

**Examenul de bacalaureat național 2024
Proba E. b)**

Limba și literatura maghiară maternă

Varianta 4

Filiera teoretică – Profilul umanist; Filiera vocațională – Profilul pedagogic

- Toate subiectele sunt obligatorii. Se acordă zece puncte din oficiu.
- Timpul de lucru efectiv este de trei ore.

I. TÉTEL

(30 punct)

Olvassa el figyelmesen a következő költeményt! A megadott kérdésekből, feladatokból kiindulva értelmezze a verset körülbelül két oldalnyi összefüggő szövegben!

Radnóti Miklós: Október, délután

*Mellettem alszik a tölgy alatt Fanni,
s mióta alszik, annyi makk hullt a fáról,
hogy minden jámbor lombbal veszekszem érte, -
mikor átkarolt kérte, őrizzem pihenését.*

*De nap kacsintgat át fodrán a lombnak,
vad darazsak dudolnak körül haraggal.
És a lomb makkal felel és felelget,
hulló makk makkot kerget, nem tud a fán maradni.*

*Fanni fölébred és álmos szeme kék,
keze oly szép, mint szentkép keze és gonddal
békít a lombbal, végigsimít a számon
s ujját ott tartja három harapós fogamon még,*

*hogy ne beszéljek. Így készül az új csend
és a csendből odafent sziszegve eső
hatnapos esső, mely elmossa a makkot
s mint fekete szallagot, úgy köti ránk a novembert.*

(Forrás: Radnóti Miklós művei. Szépirodalmi Könyvkiadó, Budapest, 1982. 96)

- | | |
|---|---------------|
| a. Milyen viszony figyelhető meg a cím és szöveg között? | 5 pont |
| b. Mi jellemző a költemény vershelyzetére? | 5 pont |
| c. A versben meghatározó szerepe van az ellentétnek. Hogyan nyilvánul ez meg? | 5 pont |
| d. Az életkép mely sajátosságait ismeri fel a lírai alkotásban? | 5 pont |
| Helyes fogalomhasználat, nyelvi igényesség, helyesírás | 10pont |

II. TÉTEL

(30 pont)

Olvassa el a következő szöveget, majd oldja meg a hozzá kapcsolódó feladatokat/válaszoljon a kérdésekre!

Az első magyar pilótánő 1891. január 13-án született Budapesten. Apja, Steinschneider Bernát dúsgazdag izraelita pesti paplangyáros, anyja pedig a csehországi származású Wohl Irma volt. Az 1910 nyarán, Budapesten megrendezett nemzetközi repülőverseny olyan nagy hatással volt rá, hogy gépjármű-vezetői vizsgája után a pilótaigazolvány megszerzését tűzte ki célul. Az ifjú hölgyet a család vagyoni helyzete mentesítette a pénzügyi gondoktól, apja anyagi támogatásával és beletörődésével hódolhatott új szenvedélyének, a repülésnek. Eleinte híres pilóták utasaként tűnt fel, akik akkoriban szívesen kértek fel csinos, ifjú hölgyeket ballasztnak, az ellensúly ugyanis megakadályozta, hogy a repülőgép túl magasra emelkedjen. A pilótatanfolyamot Bécsújhelyen végezte egy Etrich Taube típusú gépen. Tanára Karl Illner, a korszak híres osztrák repülője volt. A pilótavizsga második részére 1912. augusztus 15-én került sor, ez a dátum Lilly drágakövekkel

kirakott, repülőgépet ábrázoló nyakékén is látható. A vizsgán az újdonsült pilótanő Uzelac ezredes is felvitte a levegőbe, a korabeli újságok adatai alapján 1800 méterig repült fel utasával.

1912. augusztus 20-án a Magyar Aviatikai Szövetség Pesten, a rákosi repülőtéren nagyszabású repülőversenyt szervezett. Ezen a versenyen az indulók között találjuk Lillyt is. Terveit azonban egy sajnálatos esemény meghiúsította: Etrich gépe nem érkezett meg, így a közönség által annyira várt első női pilóta bemutatkozó repülése elmaradt. Első nyilvános felszállására végül 1912. október 6-án Nagyváradon került sor, ahol, 50–60 méteres magasságba emelkedett gépével. Földet érése után a mintegy kétezer fős ülő publikum elragadtatva éljenezte, és vállon vitték a hangárokhoz.

1913 június 15-én kezdődött az év legnagyobb aviatikai szenzációjának számító II. Nemzetközi Repülőhét a Bécs melletti Aspernbén. Az előkészületek már egy héttel korábban megkezdődtek, a lelátókat feldíszítették. Összesen 140 ezer koronát osztottak szét a résztvevők között. Először vett részt két hölgy is repülőversenyen: Madame Palliers a franciák képviselőjében és Steinschneider Lilly osztrák színésznőben.

Egy hónappal később Pesten, a rákosi repülőtéren ismét megrendezték a szentistván-napi repülőnapot. Itt Lilly a közönség nagy meglepedésére sikeresen szerepelt, és bár leszálláskor gépe nekiszaladt egy homokbuckának és összetört, a pilótanő sérülés nélkül, saját lábán távozott. A verseny hivatalos végeredménye szerint a pilótakisasszony megnyerte a gyorsasági versenyt, második helyezést ért el az egyhuzamban repülések versenyében (6 perc és 15 másodperc) és a levegőben töltött összeitűk versenyében (10 perc 7 másodperc).

Lilly kiváló repülési képességeire nemsokára egy osztrák aviatikai cég is felfigyelt, mely állást ajánlott neki. A jómódú kisasszonynak azonban más elképzelései voltak, így ez a munkaviszony nem tartott sokáig. Korabeli újságcikkekből tudjuk, hogy Lilly tábori pilótának készült, apja ebbe azonban már semmiképp nem egyezett bele. A ránk maradt fényképből ítélve, úgy tűnik a kalandvágyó ifjú hölgynek meg kellett elégednie a rövid ideig tartó ápolónői szolgálattal az első világháborúban.

(az archivnet.hu cikke alapján)

1. Társítsa a szövegben megjelenő időpontokat a hozzájuk tartozó eseményekkel! Írja át a vizsgalapra a helyes társításokat!

Időpontok:

- 1) 1910 nyara
- 2) 1912. augusztus 15.
- 3) 1912. augusztus 20.
- 4) 1912. október 6.
- 5) 1913 júliusa

Események:

- a. Egy első és két második hely megszerzése
- b. Elmaradt bemutatkozó repülés
- c. A pilótavizsga második része
- d. Elhatározza, hogy pilótaigazolványt szerez
- e. Első nyilvános repülés

5 pont

2. Értelmezze a szöveg alapján a következő kifejezéseket!

a pilótaigazolvány megszerzését tűzte ki célul; a család vagyoni helyzete mentesítette a pénzügyi gondoktól; hódolhatott új szenvedélyének; újdonsült pilótanő; nagyszabású repülőverseny

5 pont

3. Mi a szöveg kommunikációs funkciója? Indokolja válaszát!

5 pont

4. Igazolja 10–15 mondatos érvelő szövegben a szöveg információit felhasználva, hogy a repülősport nagy népszerűségnek örvendett az 1900-as évek elején!

10 pont

Logikus gondolatvezetés, szövegkohézió, nyelvi igényesség, helyesírás

5 pont

III. TÉTEL

(30 pont)

Írjon értekezést körülbelül két oldal terjedelemben **A társadalmi elvárások hatása a jellemfejlődésre** címmel egy ön által választott magyar szépirodalmi mű (pl. Kármán József: *Fanni hagyományai*, Jókai Mór: *Az aranyember*, Kosztolányi Dezső: *Pacsirta* vagy más olvasott mű) alapján! Értekezését egyetlen irodalmi alkotás alapján írja meg, figyelembe véve az alábbi értelmezési szempontokat, de kiegészítheti ezeket más szempontokkal is!

- a. a választott alkotás műfaji, stílustörténeti sajátosságai **5 pont**
- b. a korszakra jellemző társadalmi elvárások ábrázolása **5 pont**
- c. a konfliktus szerepe a hősök viszonyrendszerében **5 pont**
- d. a szereplők jellemfejlődése **5 pont**

Az értekezés megfogalmazási módja külön elbírálásban részesül, melynek szempontjai a logikus gondolatmenet, szövegkohézió, helyes fogalom- és nyelvhasználat, helyesírás, valamint az értekezés tartalmi és formai jegyeinek betartása.

10 pont